

Moja narzeczona jest dotknięta chorobą psychiczną. Nie jest jednak ubezwłasnowolniona. Czy choroba psychiczna jest przeszkodą w zawarciu małżeństwa?

Jak wynika z art. 12 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, osoba dotknięta chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym nie może zawrzeć małżeństwa. Jednak, jeżeli stan zdrowia lub umysłu takiej osoby nie zagraża małżeństwu ani zdrowiu przyszłego potomstwa i jeżeli osoba ta nie została ubezwłasnowolniona całkowicie, sąd może jej zezwolić na zawarcie małżeństwa.

Trzeba pamiętać, iż choroba psychiczna albo niedorozwój umysłowy jednego z małżonków stanowi podstawę do unieważnienia małżeństwa (art. 12 § 2 k.r.o.). Jednak, nie każda choroba psychiczna uzasadnia unieważnienie małżeństwa, a jedynie taka, która zagraża małżeństwu lub zdrowiu przyszłego potomstwa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2013 r., III CSK 228/12, LEX nr 1353197). Sąd Najwyższy w powołanym orzeczeniu wskazał, iż nie jest możliwe ustalenie katalogu chorób, które zawsze wywołają skutek w postaci nieważności małżeństwa. Sąd powinien dokonać oceny *in concreto*, w szczególności w oparciu o dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii.

Wskazana w art. 12 k.r.o. przeszkoda w postaci choroby psychicznej albo niedorozwoju umysłowego ma charakter względny, co oznacza, iż sąd w trybie postępowania nieprocesowego może zezwolić takiej osobie na zawarcie małżeństwa. Sąd nie może udzielić zezwolenia osobie, która została ubezwłasnowolniona całkowicie. Przesłanką pozytywną udzielenia zezwolenia jest z kolei ustalenie, iż stan zdrowia lub umysłu takiej osoby nie zagraża małżeństwu ani zdrowiu przyszłego potomstwa.

Zezwolenia na zawarcie małżeństwa osobie dotkniętej chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym oraz osobom powinowatym w linii prostej udziela sąd na wniosek tych osób (art. 561 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego). W postanowieniu o udzieleniu zezwolenia wymienia się osobę, z którą małżeństwo ma być zawarte. Przed wydaniem postanowienia rozstrzygającego taki wniosek sąd wysłucha wnioskodawcę, osobę, z którą małżeństwo ma być zawarte, oraz w razie potrzeby osoby bliskie przyszłych małżonków. Gdy chodzi o udzielenie zezwolenia osobie dotkniętej chorobą psychiczną lub niedorozwojem umysłowym, sąd zasięgnie opinii biegłego lekarza, w miarę możliwości psychiatry (art. 561 § 3 k.p.c.).

Pamiętać trzeba, iż jeżeli kierownik urzędu stanu cywilnego poweźmie uzasadnioną wątpliwość co do stanu zdrowia nupturienta i jego zdolności do zawarcia związku małżeńskiego lub złożenia oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, może zażądać stosowanego zaświadczenia lekarskiego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 240/11, LEX nr 1217042).